

REFLEX

ORLOJ OSOBNOSTÍ

**SVATOPLUK BENEŠ:
RÁD VZPOMÍNÁM
NA DOBU NĚMECKÉ
OKUPACE**

(18)

**ŠOKUJÍCÍ POHLEDY
DO LIDSKÉHO TĚLA**

(24)

CAUSA ANASTÁZ OPASEK

(62)

Z P Ě V A Č K A

DOLORES O'RIORDANOVÁ
BUDU UTRÁCET, UTRÁCET A UTRÁCET

GRANDPRIX

Bylo to v listopadu 1992 v londýnském koncertním sále Royal Albert Hall. Hlavní hvězdy večera si říkaly House Of Love, vzácní hosté Mercury Rev, vůbec první šanci představit se publiku britské metropole dostala tehdy takřka neznámá irská kapela CRANBERRIES ... skoro nikoho nezajímala. Pod pódiem byla prázdná, publikum čekalo ve frontě na popcorn. Zpěvačka DOLORES O'RIORDANOVÁ (28) se po koncertě procházela ve foyer, kde si jí nikdo nevšiml. K rozhovoru byla svolná okamžitě, zářila ochotou. Dodnes nevím, proč se mi nepodařilo její vyprávění nahrát; snad baterky ...

O čtyři měsíce později se tenhle kvartet uchytil v Americe a do roka jejich hit Zombie ovládl celý svět. To už zpěvačka rozhovory neposkytovala. Až zas teď, když se tahle limerická skupina, kdysi srovnávaná s U2, pokouší po dočasném rozpadu o návrat.

Před dvěma lety se Cranberries chystali na rozsáhlé celosvětové turné, ale na poslední chvíli byly všechny koncerty zrušeny. Od té doby se o slavné irské kapele příliš nemluvalo, jen se občas špitálo, že se rozpadla. Co se tehdy dělo?

Kdyby se aspoň něco dělo ...! Jenže ono se nedělo vůbec nic, prostě jsme jen propadli absolutní apatii. Všechno to trvalo příliš dlouho, už jsme jednoduše nemohli dál. Celé roky předtím jsme koncertovali, koncertovali a zas jen koncertovali, už jsme si připadali skoro jak veverka v kruhové kleci. Kdyby záleželo na našem managementu a vydavatelské firmě, šlapem v tomhle vězení dodnes nebo už jsme dávno mrtví. Jedinou možností bylo celou kapelu pustit k vodě a jít si každý vlastní cestou, čert vem nějaké turné. Nešlo tedy o rozchod kapely, postrhané mezilidské vztahy?

Myslím, že jsme si dali pauzu za vteřinu dvanáct. Ještě chvíli a nejspíš bychom se opravdu rozešli jednou provždy. Neměli jsme sice žádné osobní konflikty, ale byli jsme všichni tak vyčerpaní a podráždění, že bychom se dřív či později stejně pohádali. Takhle jsme se alespoň mohli rozejít s vágním příslibem, že se za čas zase sejdem a uvidíme, co bude dál. A to se stalo. Asi po roce jsme se svolali, snosili na jednu hromadu všechny demosnímky, které za tu dobu vznikly, oprášili jsme i pár kazet z dávné minulosti a začali na nich pracovat. Šlo to skvěle, mám pocit, že podobný stav euforie jsem zažívala naposledy při natáčení naší první desky. Tenkrát jsme taky celé měsíce nevyšlezi ze studia, byli jsme tou prací absolutně pohlceni ... Historie se opakuje. Neodráželo se ve vaší tehdejší blbě náladě i kritiky ztrhané a veřejností přehlížené album To The Faithful Departed?

Není to dobrá deska, my sami se k ní příliš často nevracíme. Něco z ní sice na koncertech dodnes hraje, ale rozhodně nejméně ze všech desek. Ani se nedívám, že tohle al-

bum mělo tak špatné recenze, alespoň podle toho, co mi lidi říkali ... Vy sama kritiky Cranberries nečtete?

To by mě museli přivázat do křesla a ty recenze mi násilím předčítat – jsou to všechno strašlivě bláboly. Mně by nevadilo, když někdo napíše, že se mu naše hudba nelíbí a proč, ale osobně mám pocit, že britský tisk je proti naší kapele zaujatý. Jsme zkrátka Irové ... To U2 také ...

Jděte k čertu s U2! To už pěknou řádku let není žádná irská kapela, ale celosvětová hudební instituce, která se jednoduše kritizovat nesmí ... Podobně jako třeba The Beatles, Rolling Stones nebo Pink Floyd. A i kdyby se našel někdo, kdo bude tyhle exponáty z muzea voskových figurín kritizovat, všichni ostatní začnou okamžitě kritizovat jeho.

Na počátku vaší kariéry vás však často srovnávali právě s U2 ...

Pochopitelně, vždycky se totiž najde nějaký pitomec, který zná z irské hudební scény jen U2. Na druhou stranu musím uznat, že v úplných počátcích podobná srovnání mohou docela dost pomoci – často to do klubu přivede lidi, kteří by se na vás jinak nikdy podívat nepřišli. Mimo chodem my se s U2 samozřejmě známe, dokonce bydlím nedaleko Bona Voxe. Jsou to celkem fajn lidi. Proč je tedy britský tisk tak zaujatý právě proti Cranberries?

No vždyť vám to říkám – jsme Irové! Nebude to spíš tím, že my vadí vaše přílišné politikaření v textech?

Nezdá se mi zase tak přehnané. Je pravdou, že některé naše písničky reflektují určité politické události, to je ovšem dáno prostředím, ve kterém žijete. A je posláním umělce, který je senzitivnější než ostatní lidé, aby se takhle intenzivními podněty zabýval, zpracovával je svým básnickým pohledem a předkládal širšímu publiku. Je zvláštní, že je to společný rys většiny irských kapel.

Ale to je přece pochopitelné – jen se podívejte na irskou politickou scénu! Není příliš mnoho evropských zemí, kde by panovalo takhle neklidné politické ovzduší. Samozřejmě můžete argumentovat válkou v bývalé Jugoslávii, pak ovšem musíte vzít v úvahu, kolik lidí mluví srbochorvatsky, kolik kapel z tamních oblastí se dostane do světa, a porovnat to s postavením anglofonních skupin. Proto mnohem víc lidí ví prostřednictvím hudby o irských konfliktech víc než o bosensko-srbské válce.

Píseň Bosnia na albu To The Faithful Departed tedy měla posluchače ve světě upozornit na konflikt v bývalé Jugoslávii?

Říkáte to velmi sarkasticky, ale tu skladbu jsem napsala jednou večer, když jsem v televizi sledovala příšerné zprávy z Bosny. Byla jsem tím otřesena, rozhodně to nebyla žádná laciná póza, žádná vhodná píseň na desku ve vhodné době. Navíc jsem v té době prožívala velmi smutné období, kdy během poměrně krátké doby zemřelo několik mých známých i velmi dobrých přátel ... Zrovna jsme začínali natáčet desku, tak-

že se to do ní logicky muselo promítnout. Myslím, že jsme zkrátka měli pocit, že to je dobré téma. Myslíte dobré na prodej? Smrt jako výhodný artikl?

Pokud to chcete nahlížet čistě obchodně, pak samozřejmě máte pravdu – smrt opravdu je výhodný artikl. Ne každý z umělců však tvoří pouze z komerční vypočítavosti. Smrt vašich přátel, smrt v Bosně, smrt Johna Lennona – trochu tak deska To The Faithful Departed působí ...

Ale ano, smrt skutečně byla ústředním tématem této desky, ovšem nikoliv z vypočítavosti. Pro nás to byla jednoduše katarze, dělali jsme to kvůli sobě; každou desku nahráváme jen a jen kvůli sobě. O tom svědčí i fakt, že jsme natočili právě To The Faithful Departed, přestože nám bylo od začátku jasné, že to není album, které by se prodávalo po desítkách milionů. Tím spíš, že jsme ho nepodpořili žádným turné a svým způsobem ani žádnými propagačními akcemi. Byla to smutná deska o smutných věcech natočená v našem nejsmutnějším období.

Aktuální novinka Bury The Hatchet, která se naopak vyznačuje relativně optimistickým vyzněním, měla být tedy svým způsobem protipólem k předchozímu albu?

Neměla, ale nakonec se jí stala. Byli jsme na společné dovolené ve Francii, kde vznikly nějaké přípravné nahrávky, a byli jsme tak uvolnění a bezstarostní, že nám bylo všechno jedno. Bylo to stejně krásné a spontánní jako na začátku ... Bury The Hatchet svým způsobem je takový nový začátek Cranberries. Proto jste po obalech tří předchozích desek, které vždy zachycovaly celou kapelu, tentokrát požádali o spolupráci fotografa Storma Thorgersona, který proslul jako autor obalů pro poslední alba Pink Floyd, a navrhl vám úplně jiný a dost nečekaný obal?

Tohle byla náhoda. Se Stormem mě seznámil jeden můj kamarád, dali jsme se do řeči, představila jsem ho kapele a poměrně rychle jsme se domluvili na spolupráci. My mu nechali volnou ruku a s jeho výsledkem jsme spokojeni, ale pokud bych potkala jiného výtvarníka, požádala bych nejspíš jeho nebo bychom se zase na desku vyfotografovali jako celá kapela. Takhle to je samozřejmě zajímavější, protože Storm má sice šílené nápady, ale jsou docela dobré. Řekla bych, že jsme spoustu lidí překvapili, ale Storm odvedl dobrou práci, nemyslíte?

Ani ne. Schoulená postava, na níž hledí obří oko ... Nijak zvlášť mi to nekoresponduje s obsahem desky, navíc Thorgersonův rukopis se mi zdá až příliš spjatý právě s Pink Floyd.

Storm nedělá obaly jen pro Pink Floyd, ale pro celou řadu kapel. Navíc ani on, ani my přece nemůžeme za to, že pracuje pro jednu z absolutně nejslavnějších kapel na světě. Ovšem na druhou stranu to má i své výhody – v Americe, kde jsou Pink Floyd velice populární, si pryč několik lidí naši desku koupilo v domnění, že jde právě o Pink Floyd.

DO POSLEDNÍ

Foto UNIVERSAL MUSIC

„Jsme Americe vděční, že se nám vůbec podařilo prorazit. Osobně mám pocit, že britský tisk je proti naší kapele zaujatý. Jsme zkrátka Irové ...“

A chápete to jako poctu, nebo urážku?

Hlavně jako dobrý vtíp. Teprve pak se mě dotkne, že si nějaký nablblý Američan může splést naši hudbu s Pink Floyd, ale zase jsme Americe vděční, že se nám vůbec podařilo prorazit. Kdyby nás neobjevili za mořem, nejspíš dodnes hrajeme za pět piv po irských a anglických hospodách.

Proč myslíte, že to byla právě Amerika, kdo vás objevil?

To dodnes nechápu. Celá léta jsme hráli a hráli, objížděli jedno město za druhým a absolutně nikdo si nás nevšiml. Byli jsme proto strašně rádi, když nás Hothouse Flowers vzali s sebou na evropské turné jako předkapelu. Asi v polovině nám zavolali z naší gramofirmy, že se máme okamžitě sebrat a odcestovat do Ameriky, protože se tamní rozhlasové stanice přímo zamilovaly do naší skladby Linger. Tak jsme odletěli do Spojených států a tam si připadali jako The Beatles: všichni nás znali, kluby, pak větší sály a nakonec haly byly rázem vyprodané, fanoušci nás zastavovali na ulicích ... Bylo to všechno strašně divné.

Je pravda, že irské kapely jsou v zámoří mnohem úspěšnější než britské?

To ano, ale podle mého nejde zas tak moc o rozdíly hudební, jako spíš o samotný přístup k hraní. A my už jsme v průběhu naší kariéry poznali hodně anglických kapel, abychom dokázali pochopit, že ony nerady jezdí na americká turné. Jenže pak tam nikdy nemohou prorazit. Napak ty, co tam pravidelně koncertují, jako Radiohead nebo Bush, tam jsou hodně slavné. Záleží jen na energii, kterou kapela investuje do živého hraní, to je celé. Ale to my věděli od začátku.

A také jste od začátku věřili, že se prorazíte? Zrovna v případě Cranberries trvalo dost dlouho, než se to povedlo.

Na začátku jsme nevěřili vůbec ničemu. Tedy nejspíš jsme věřili, že se nám to nepovede. A pak se to povedlo, ale my si toho zase skoro nevšimli. Byli jsme strašně zaneprázdnění – koncerty, rozhovory, fotografování, natáčení desek, klipů, zkoušení, skládání ... Ani jsme nevěděli, kde nám hlava stojí, a když nevíte, kde vám hlava stojí, tak nemyslíte, a když nemyslíte, tak nemůžete přijít na to, že jste slavný. Podle bankovních výpisů si toho všimnout nelze?

A víte, že ne? To byste se musel nejdřív na chvíli zastavit, v klidu si sednout, pečlivě si prohlédnout stav vašeho konta a pak jít utrácet, utrácet a utrácet. Teprve pak si uvědomíte, že jste skutečně slavný a bohatý, ale my v té době opravdu neměli čas utrácet. Nehledě na to, že bankovní účty vám chodí domů a vy jste celý rok na cestách. Už se těším, jak se na stará kolena usadím a budu utrácet, utrácet a utrácet. Jen doufám, že umřu dřív, než utratím poslední libru. **HONZA DĚDEK**